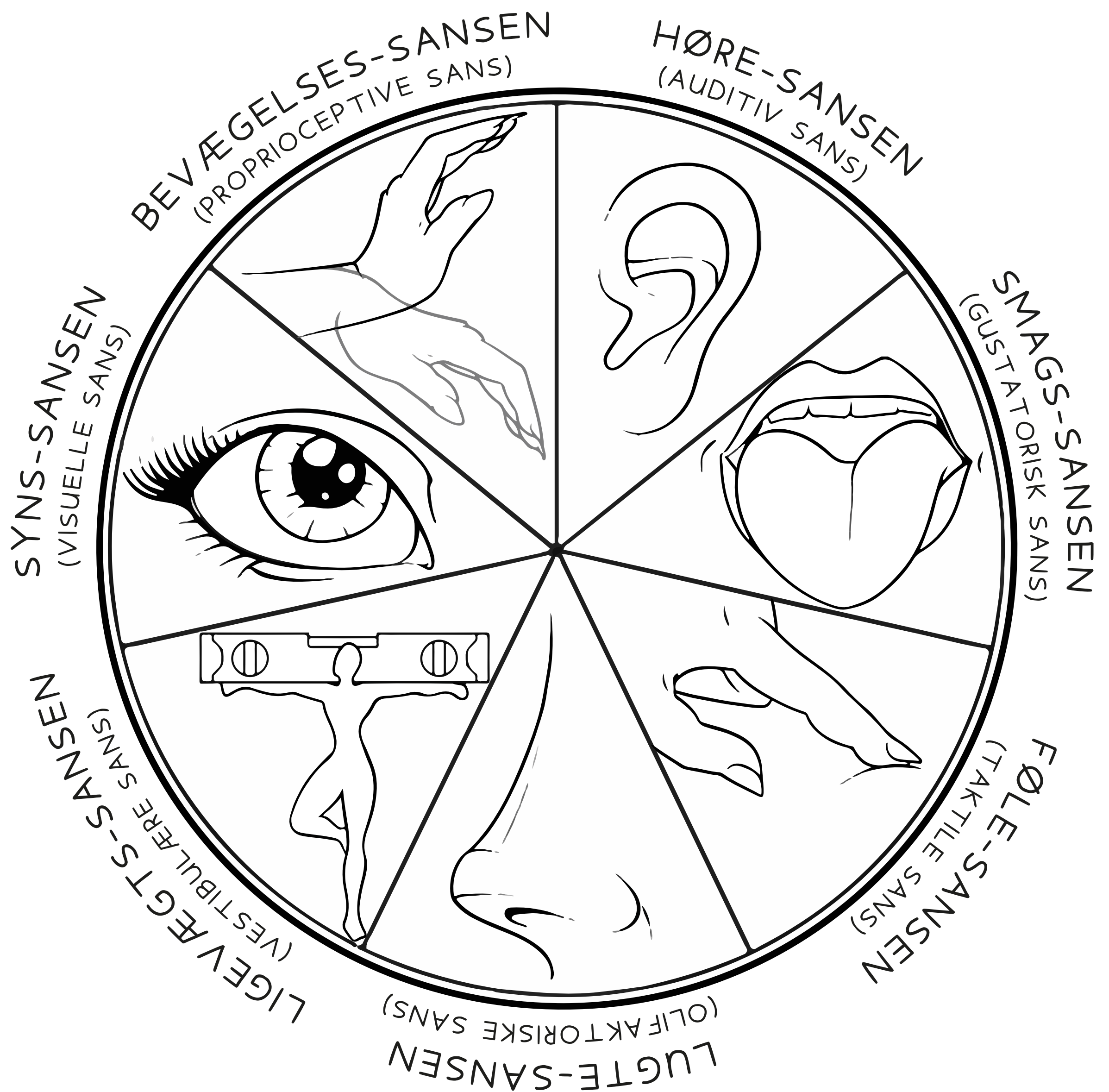

SMAGSSANSEN

TEKST- OG OPGAVERK

NAVN:

KLASSE:

HVAD ER SMAG

HVAD ER DIN YNDLINGS-IS?

KAN DU LIDE NETOP DEN IS PGA. DENS FARVE, FORDI DEN DUFTER GODT, ELLER FORDI DEN FØLES KOLD I DIN MUND?

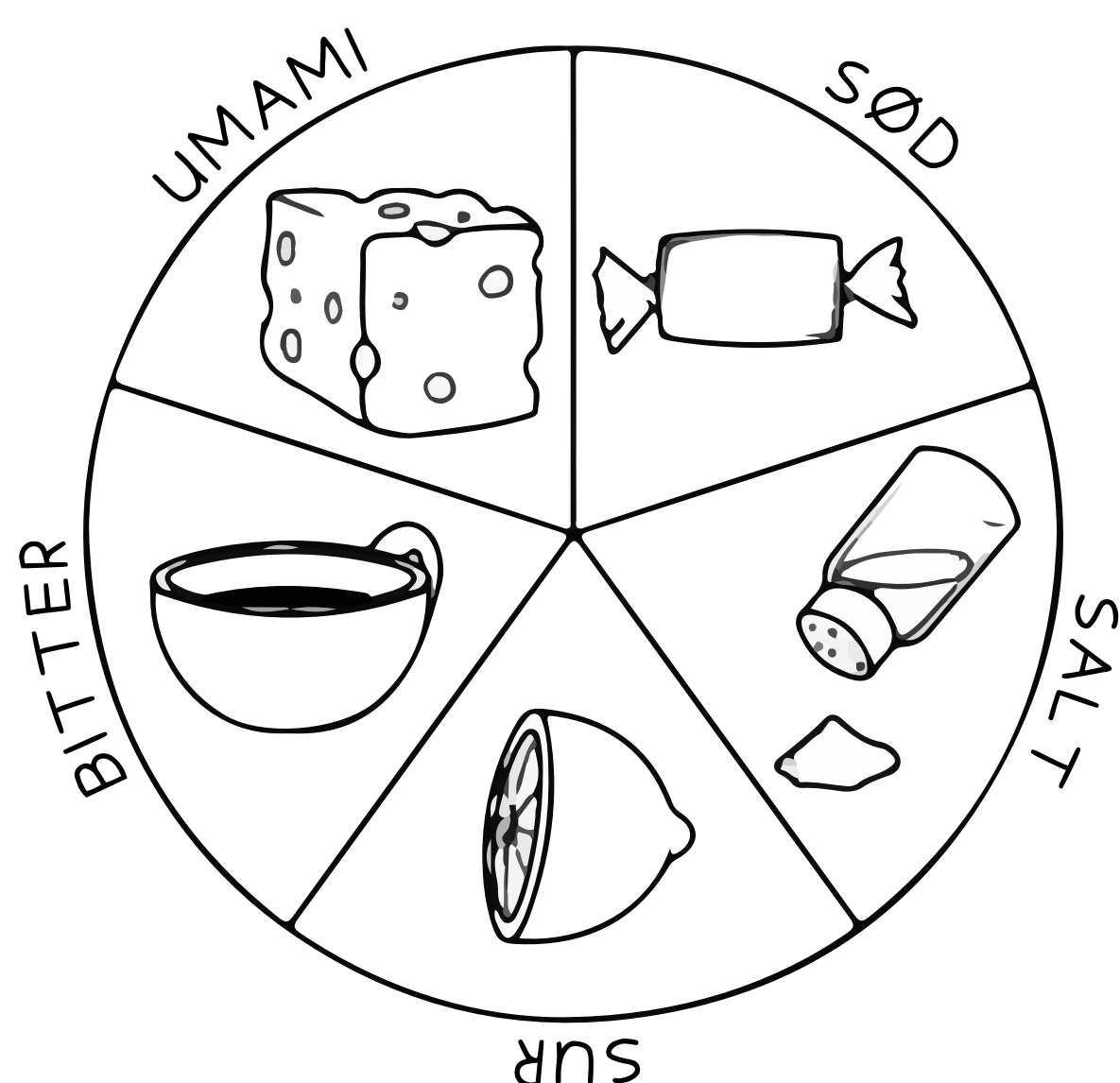
MÅSKE KAN DU LIDE NETOP DENNE IS FORDI DEN SMAGER GODT. DU KAN SMAGE DEN FORDI DU HAR EN SMAGSSANS.

FOR AT FORSTÅ SMAGSSANSEN, MÅ VI FØRST SE NÆRMERE PÅ TUNGEN.

TUNGEN ER VIGTIG NÅR VI SPISER, SMAGER OG TALER.

TUNGEN HAR 8 MUSKLER, 4 MUSKLER DER FORMER TUNGEN, OG 4 DER STYRER HVOR TUNGEN SKAL VÆRE.

TUNGENS EVNE TIL AT SMAGE KOMMER AF SMÅ BULER PÅ TUNGEN. VI KALDER DISSE BULER FOR SMAGSLØG.

ET BARN HAR OMKRING 30.000 SMAGSLØG I SIN MUND OG PÅ SIN TUNGE.

NÅR MAN FØRST ER BLEVET VOKSEN ER DER KUN OMKRING 8.000 TILBAGE, OG DE SIDDER NÆSTEN ALLE PÅ TUNGEN.

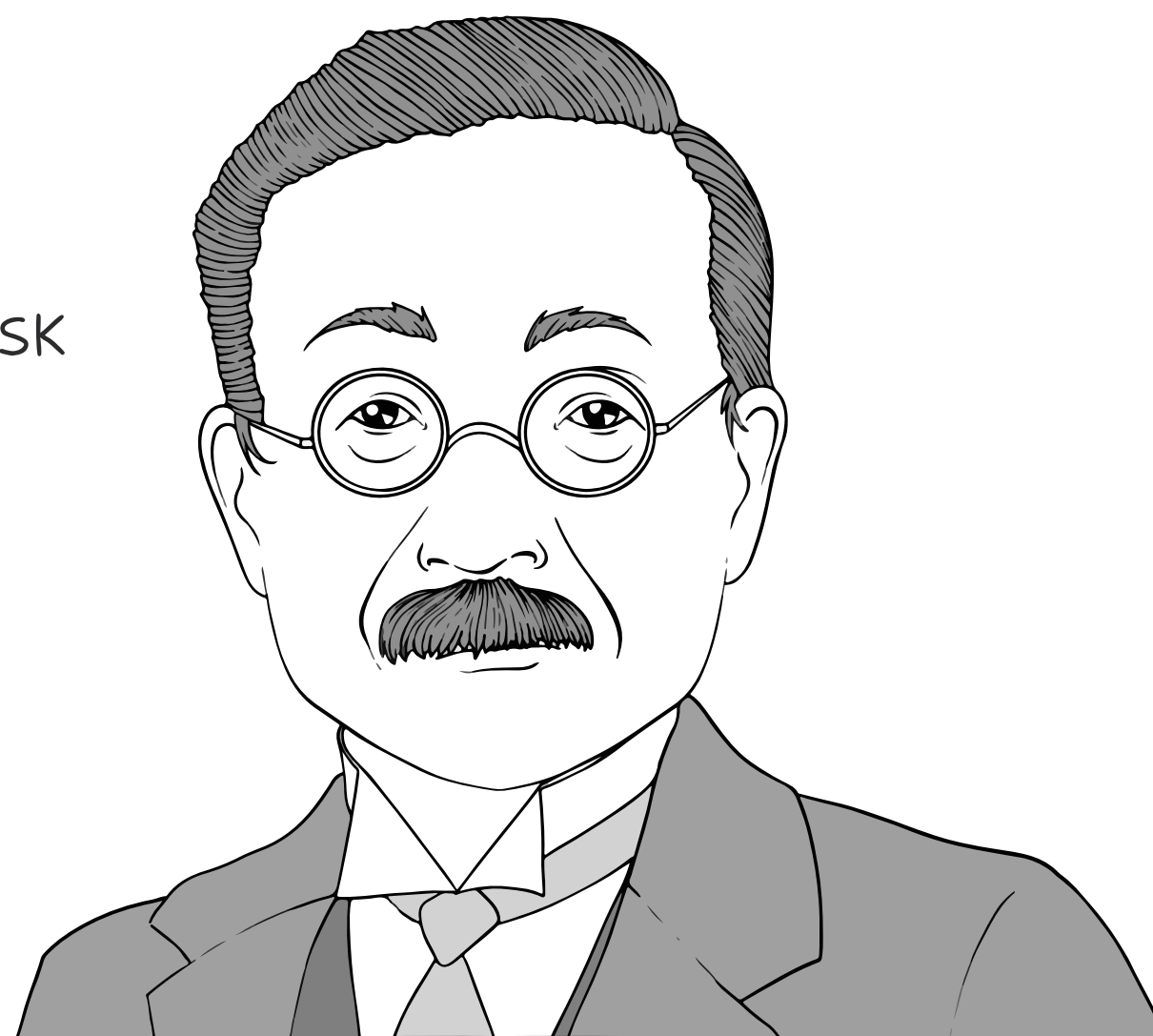
SMAGSLØG FINDES I 5 TYPER. DEM DER SMAGER SØDT, DEM DER SMAGER SALT, DEM DER SMAGER SURT, DEM DER SMAGER BITTERT, OG DEM DER KAN SMAGE UMAMI.

DU HAR SIKKERT HØRT OM SØDT, SALT, SURT OG BITTERT, MEN HVAD ER UMAMI?

SMAGEN UMAMI BLEV FØRSTE GANG BESKREVET AF JAPANEREN KIKUNAE IKEDA I 1908, DA HAN BESKREV SMAGEN I EN JAPANSK TANG-SUPPE.

SMAGEN UMAMI FINDES ISÆR I KØD, OST, SOLTØRREDE TOMATER, SVAMPE OG TANG.

ORDET "UMAMI" ER JAPANSK OG BETYDER "VELSMAG". MON IKKE IKEDA VAR GLAD FOR TANG-SUPPE?

TEGN STREG MELLEML FØDEVARENERNE OG DET DU SÝNES DE SMAGER AF

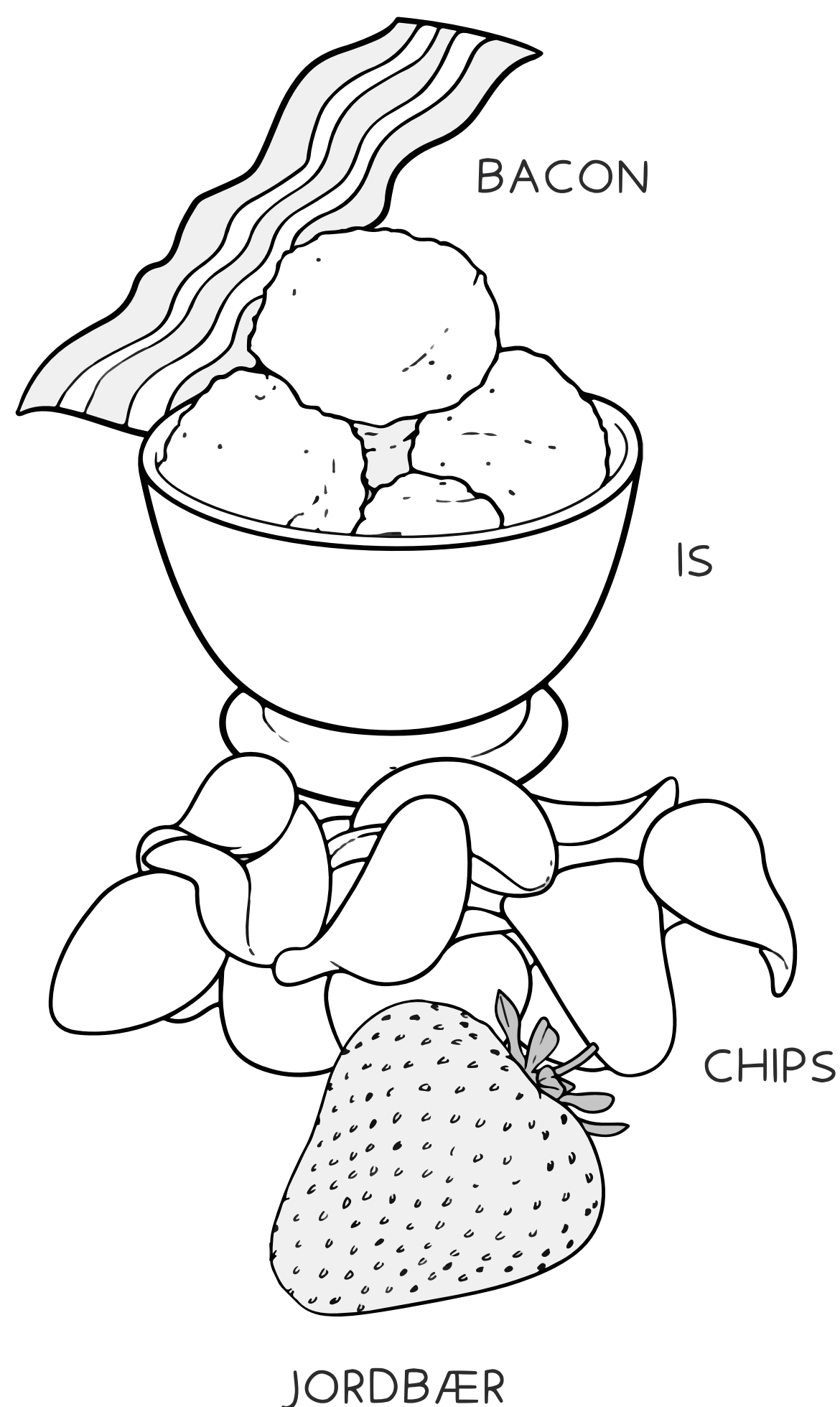
SØDT

SALT

SURT

BITTERT

UMAMI

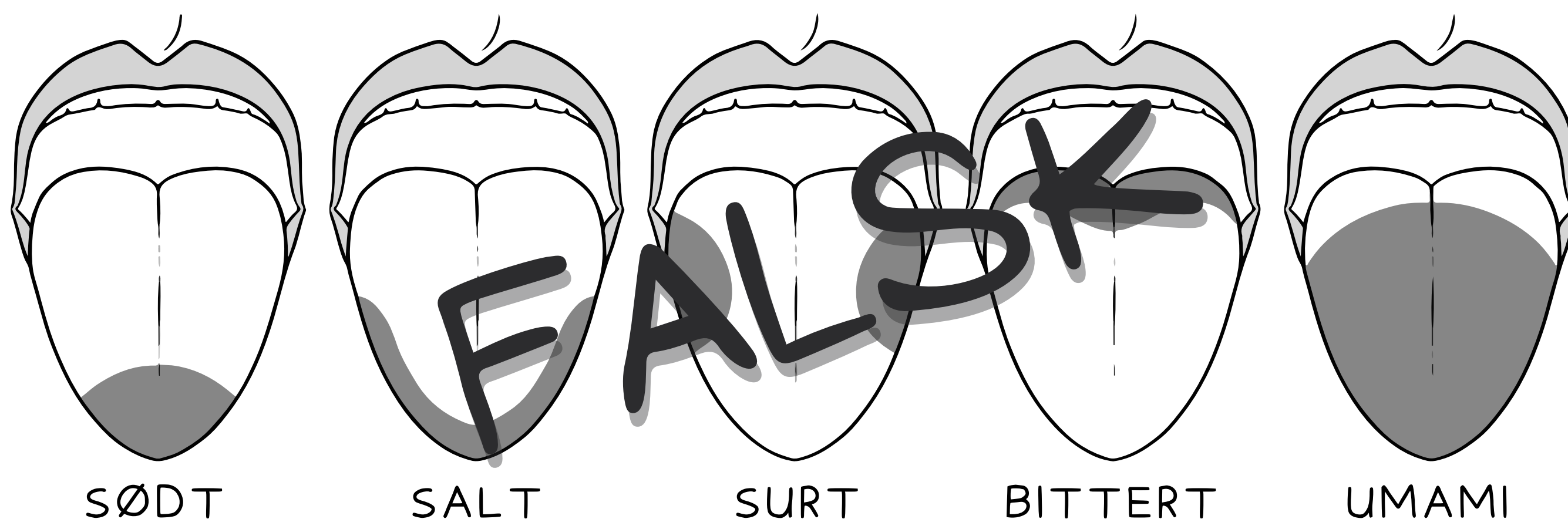

HVORDAN SMAGER VI

VI HAR ALTSÅ 5 GRUNDSMAGE, SOM KAN OPFANGES AF VORES SMAGSLØG PÅ TUNGEN.

MAN SER OFTE ET KORT OVER HVILKE SMAGE DER SMAGES FORSKELLIGE STEDER PÅ TUNGEN (BILLEDET HERUNDER). SÅDAN FUNGERER DET IKKE I VIRKELIGHEDEN. KORTET BLEV FREMLAGT I EN TYSK ARTIKEL I 1901, OG VISTE HVILKE DELE AF TUNGEN DER REAGERER HURTIGST PÅ FORSKELLIGE SMAGE. DET VISER IKKE HVOR DU OPFATTER DE ENKELTE SMAGE.

FAKTISK SMAGER DU ALLE SMAGE OVER HELE TUNGEN, DOG KRAFTIGST LANGS SIDERNE AF TUNGEN.

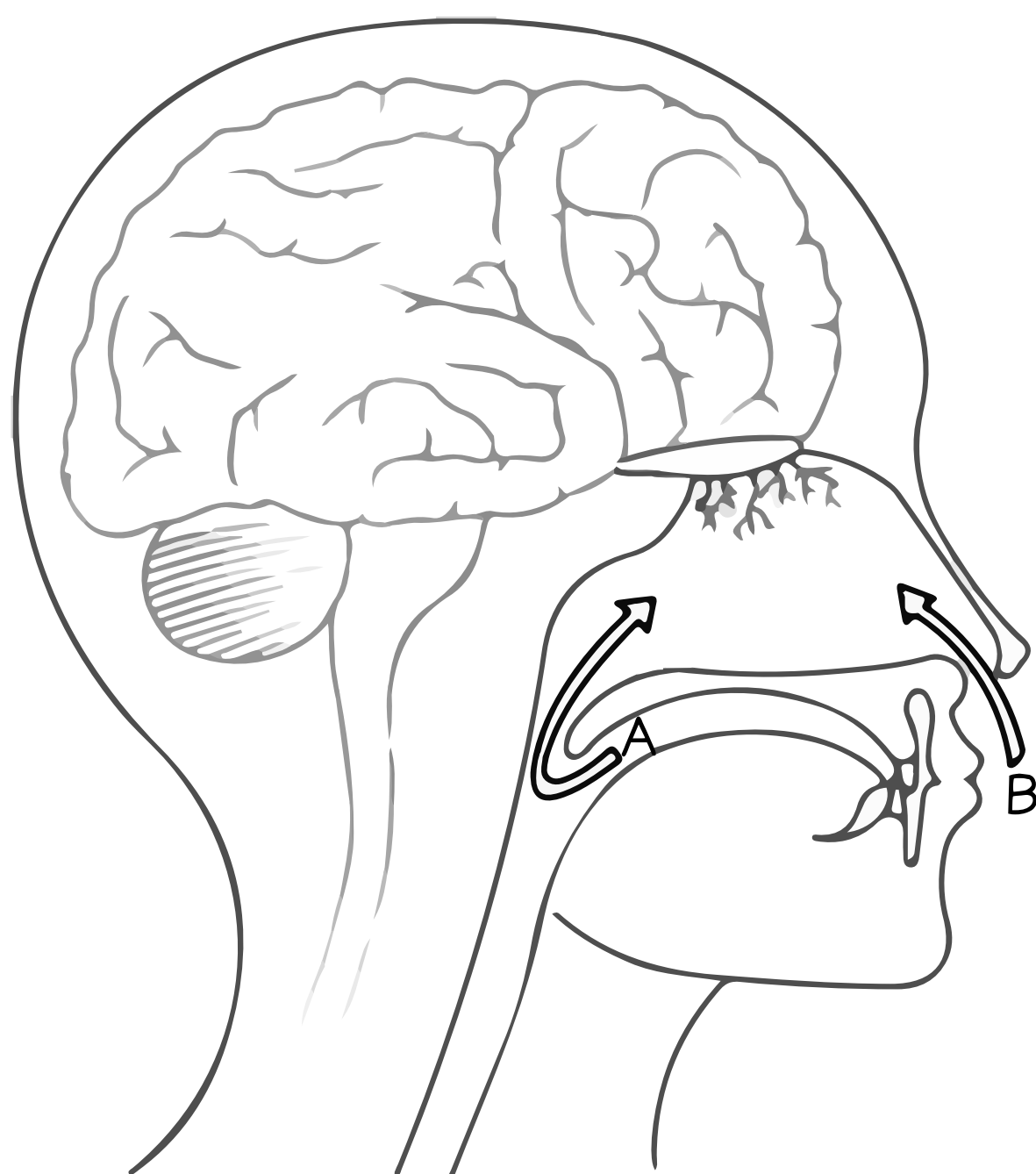
SØDT

SALT

SURT

BITTERT

UMAMI

HAR DU NOGENSINDE SPIST ELLER DRUKKET NOGET MENS DIN NÆSE VAR HELT TILSTOPPET?

TING SMAGER MEGET ANDERLEDES.

DET SKYLDES, AT DUFTE ER EN VIGTIG DEL AF SMAG. DU KAN DUFTE MADEN FØR DU SPISER DEN (B I FIGUREN TIL VENSTRE), MEN DU KAN FAKTISK OGSÅ LUGTE MADEN MENS DEN ER I DIN MUND (A I FIGUREN).

DU SMAGER ALTSÅ OGSÅ MED DIN NÆSE, SOM KAN GENKENDE OVER 10.000 DUFTE (MÅSKE OP TIL EN BILLION).

NÅR SMAGSSANSEN SVIGTER

NÅR MAN BLIVER ÆLDRE BLIVER DER FÆRRE SMAGSLØG, OG DE SMAGSLØG MAN HAR BLIVER DÅRLIGERE. DET ER ISÆR EFTER 60 ÅR EVNEN TIL AT SMAGE BLIVER RINGERE.

LUGTESANSEN BLIVER LIGELEDEN PÅVIRKET. EFTER DE 70 ÅR BLIVER NÆSEN MEGET DÅRLIGERE TIL AT OPFANGE LUGTE, OG DER BLIVER MINDRE AF DET SLIM SOM SKAL HOLDE DUFTSTOFFER I NÆSEN.

KOMBINATIONEN AF FÆRRE OG DÅRLIGERE SMAGSLØG, OG DÅRLIGERE LUGTESANS, BETYDER MEGET FOR ÆLDRES EVNE TIL AT SMAGE MAD.

HVAD KAN MAN GØRE FOR AT GAMLE MENNESKER KAN SMAGE DERES MAD?

DU HAR MÅSKE OPLEVET LIDT AF DET SAMME SELV. LUFTEN I EN FLYVER ER SÅ TØR, AT DIN EVNE TIL AT DUFTE TING NÆSTEN FORSVINDER, OG DIN EVNE TIL AT SMAGE SØDT OG SALT BLIVER MEGET DÅRLIG.

UDEN DUFTEN, OG MED SMAGSLØG DER NÆSTEN KUN TILLADER SMAGEN AF SURT, BITTERT OG UMAMI, SMAGER MAD PLUDSELIG RET KEDELIGT.

MANGE FOLK DRIKKER TOMATJUICE MED SALT OG PEBER NÅR DU FLYVER. HVORFOR?

KRIM, KRAM OG KRUM
MAD MED AD I

DER KAN IKKE VÆRE NOGET KOMPROMIS!

KRUM VIL IKKE HAVE KOMMOPIS,
KRUM VIL HAVE RET!

IHH ALTSÅ, KRIM OG KRUM, ER DER IKKE NOGEN ANDEN MULIGHED?

KRAM VIL HAVE MAD, IKKE
RÅ FISK I KOLD RIS. DET
SMAGER KEDELIGT!
KRUM VIL HAVE
BANANASPLIT!

KRAM, DET ER SÅ
ELEMENTÆRT. SUSHI ER
SOM AT TAGE EN BID AF
HIMMELEN OG HAVET PÅ
SAMME TID. DET ER EN SANSE-
KULMINATION I EN ENKELT BID!

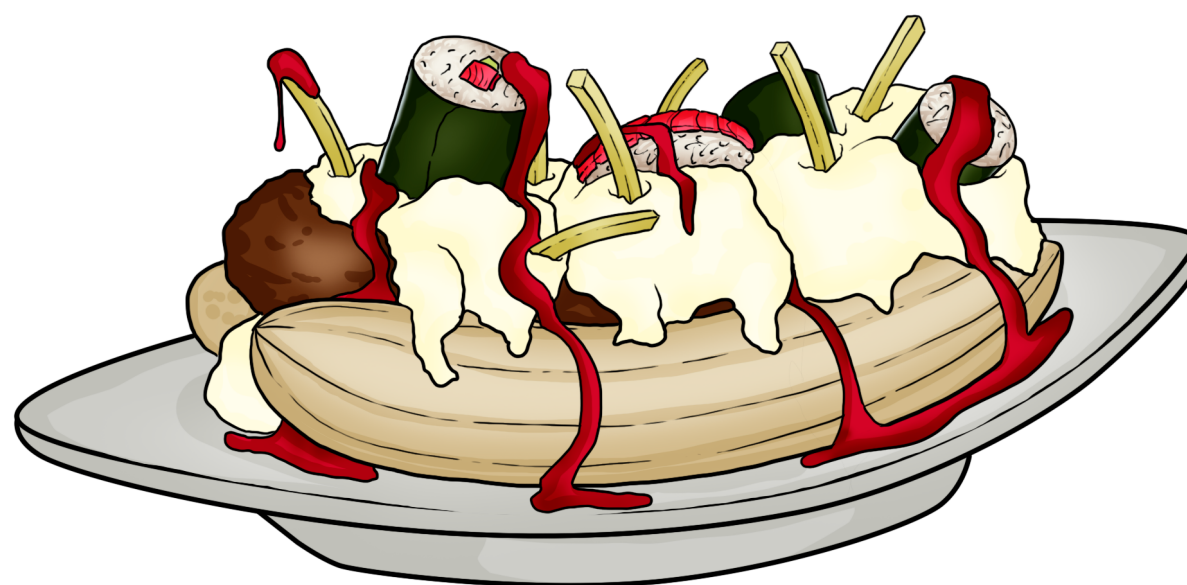

IHHHH ALTSÅ. KRIM VIL
HAVE SUSHI. NORI-TANG,
TUN OG SOJA ... EN
MASSE UMAMI. KRUM VIL
HAVE BANANASPLIT DER
ER SØDT ... OG JEG VIL
HAVE SALTE POMMES-
FRITES!

JEG HAR EN IDE!

DA-DAA ... IHHH, SER DET IKKE LÆKKERT UD?

HVAD SIGER DU KRUM, SKULLE
VI BESTILLE EN PIZZA?

AD I MAD! KRUM VIL HAVE PIZZA!

